

Iedzīvotāji pāraug savos ieskatos un pārlicībā

Daugavpils apr. lauku pašvaldību vecākais
A. Svirksts

Jaunais laikmets, ko nesis 1934. gada 15. maijs, pašvaldību darbību ir ievirzījis pavisam citā, jaunā gultnē. Daudzie šķēršļi, kas agrākos laikos pašvaldībām nelāva brīvi un lietderīgi saimniekot, ir novērsti. Nav vairs agitācijas par nodokļu nemaksāšanu, izzudis ieskats par dažāda veida pabalstu gaidīšanu no valdības, no Rīgas. Iedzīvotāji pāraug savos ieskatos un pārlicībā. Tie apzinas, ka katram jābalstas pirmkārt tikai uz savu godīgo, krietno darbu, ka nevar visu gaidīt tikai no valsts, bet valstij nekā nedot. Šī iepriecinošā parādība attiecināma kā uz pašvaldību, tā uz iedzīvotājiem. Ir godā celts katrs godīgs darbs un šī darba darītājs. Līdz ar to ir radies darba prieks, darba mīlestība, ticība saviem spēkiem un darba labiem panākumiem. Šādos apstākļos strādājot ir gūti arī panākumi. Lai minam šeit kaut celtniecību. Nepilnos 8 gados lauku pašvaldības ir uzcēlušas vairāk jaunu namu, nekā visos iepriekšējos valsts pastāvēšanas gados. Šo celtnu skaits sniedzas vienā vien Daugavpils apriņķī tuvu pilnam trešam desmitam. Kur vēl veco ēku kapitālās pārbūves un remonts! Tos pārskaitīt šeit nav iespējams un nav arī vajadzības. Tie ir darbi, kuri norit visu acu priekšā. Tie ir darbi, kas tiek veikti ne tikai šai dienai, bet paaudzū paaudzēm. Un ja nu iet runa par celtniecību, tad šeit ir jāliecina, ka lauku pašvaldības, amatvīri un darbinieki ir pierādījuši šinī laukā apbrīnojamu izpratni un centību. Ne mazāku interesi būvniecībā izrāda paši lauku ļaudis. Tie bez kurnēšanas ir pildījuši visus darbus dažādu materiālu piegādē. Un ne tikai materiālu pievešanā, bet arī materiālus ziedojoši. Kad paš-

valdības ķērās pie jaunceltnēm, vienā otrā pašvaldību darbiniekā un it sevišķi iedzīvotājos vēl mājāja ieskats un bažas: jaunceltne ieģrūdis pašvaldību lielos parādos, bet iedzīvotājiem uzliks jaunus nodokļus. Istenībā mēs redzam, ka parādi sakarā ar būvēm ir ļoti niecīgi, bet nodokļu likmes ne tikai nav paaugstinātas, bet tās apriņķī caurmērā 1,20 proc. vietā sastāda tikai 1,14 proc.; tā tad nodokļu likmes vēl zem normālām.

Arī nodokļus iedzīvotāji maksā nesaldzināmi labāk, nekā tas bija agrākos laikos. Nepilnos trijos gados neiekasēto nodokļu parādu summa samazinājusies no 1.618.000 ls uz 885.000 ls, bet noguldījumi pieauguši no 69.000 ls uz 269.000 ls. Tekošā gada nodokļi par 10 proc. ienāk labāk, kā gadu iepriekš, lai gan pagājušā gada vasarāja raža bija vāja. Protams, šādos apstākļos pagastu pašvaldības bez traucējumiem un savlaicīgi kārtu visus maksājumus un veic ar likumu uzliktos pienākumus. Pagasta pašvaldības darba sekmes stipri atkarājas no viņas vadītāja uztveres, enerģijas, gribas, takta, iecietības, saskaņas darbā un darba mīlestības. Otrkārt no iedzīvotāju, pagasta vispārējā saimnieciskā stāvokļa, zemturu turības, kulturālā līmeņa un apzinīguma. Tamdēļ pašvaldībām un viņu vadītājiem pirmkārt ir jārūpējas, lai visādi atbalstītu un celtu sava pagasta, sava apriņķa labklājību. Un šeit, lūk, mums paveras ļoti plašs darba lauks. Turpināsim pasākto celtniecības darbu. Būvēsim jaunus skolu namus, gādāsim lai katrs skolas gados esošs bērns apmeklētu skolu. Rīkosim skolās radio, paplašināsim pasta, telefona tīklu. Vedīsim propagandu par ugunsdrošu ēku celšanu, par kūdras pielietošanu gan kā kurināmo materiālu, gan kā pakaišus. Atbalstīsim agronomiskos darbiniekus un mazpulkus. Rīkosim meža dienas, apstādot ceļus, baznīcas, kapsētas, skolas, savas lauku mājas. Aicināsim zemturus sēt mežu savās saimniecībās, jo tas taču neprasa daudz zemes un sēt mežu iespējams katrā vismazākā saimniecībā. Viss tas, protams, prasa pūliņus un arī naudas līdzekļus, bet nepieņemsim, ka visas, kaut arī sīkas, lauksaimniecības sevi slēpj ļoti daudz un lielas bagātības.

Atcerēsimies, ka pirms lielā pasaules kara apmēram puse zemturi mūsu apriņķī bija spiesti jau no Ziemassvētkiem pirkt maizi. Uz zemnieka galda gaļa un sviests bij tikai svētku maltīte. Valsts pastāvēšanas pirmos gados stāvoklis labojās. Izņemot šo gadu, kad sausās vasaras dēļ raža nedeļa gaidīto, visos iepriekšējos gados mēs bijām pārsteigti par to rudzu, kviešu un citas labības daudzumu, kas no mūsu apriņķa veselīem vilcieniem tika sūtīts uz Rīgu. Tad vēl

minēsim sviestu, bekonu, speķi, olas, cukurbietes, kartupeļus, putnus, ko zemnieks saražojis un tagad par cietām valdības noteiktām cenām pārdod un gūst ienākumus.

Šo straujo ainas maiņu izsauca sādžu sadalīšana viensētās, daudzie valdības izdotie likumi, kuri nodrošina lauksaimniecības ražojumiem cietas un piemērotas cenas; kā arī pašu lauksaimnieku uzņēmība.

Labāk iekoptās un intensīvākās saimniecības īpašnieks, lai vēl nedomā, ka viņš visu jau panācis. Bet zemturi, kuri līdz šim vēl dažādu iemeslu dēļ nav paguvuši pacelt savu saimniecību, lai nenolaiž rokas un nesaka, ka viņš ir bezspēcīgs.

Un te, lūk, vārds mums pašiem. Te darbs mūsu galvām, rokām un sirdij. Ja ies darbā mūsu galva, rokas un sirds vienprātīgi saskaņotas un neatlaidīgas, tad mums nekā netrūks.

Kultivēsim savas saimniecības: drenēsim zemi, raksim grāvjus, atbrīvosim augsnu no grunts neveselīgā mitruma, soli pa solim samazināsim maznoderīgas ganības, krūmājus, purvus, pļavas pārvērtīsim auglīgās, kultivētās pļavas, ganības. Centīsimies katru rudeni apart visu brīvo zemi, apart labi, tāpat to irdenu uzturēt,

atbrīvosimies no nezālēm. Metīsim tīrmos tikai labu sēklu. Katrs spertais solis šinī ziņā dos labus augļus, cels mūsu labklājību.

Mūsu tautas Vadonis, nacionālā valdība tik daudz rūpējas un dara zemturu labā, ka viss pārējais atkarājas tikai no mums pašiem. Tamdēļ zemturi paceltām galvām, drošu prātu, dedzīgām sirdīm visi, bez ticību un tautību izšķirības, solismies sodien, mūsu apriņķa zemnieku dienā, saskaņoti turpināt darbu savā personīgā saimniecībā, pašvaldībā, aizsargu organizācijā, mazpulkā, lauksaimniecības biedrībā, skolā un kooperatīvā. Katrs šeit godīgs un krietns darbs stiprinās pagastu, stiprinās apriņķi un stiprinās valsti.